

Samenvatting Afval en circulariteit 2023

Cluster Ruimte en Economie/Beheer Openbare Ruimte heeft O&S gevraagd een onderzoek uit te zetten onder de leden van het Delft Internet Panel (DIP) over het scheiden van afval en circulariteit. Het onderzoek geeft inzicht in kennis, gedrag en beleving. Wat weet men van afval scheiden en hoe ervaart men het? Wat zijn eventueel de problemen achter het gescheiden inzamelen? Weet men wat circulariteit inhoudt en hoe kunnen we de stad meer circulair maken? De bewoners kregen diverse meerkeuzevragen en konden ook met regelmaat open toelichtingen geven. Het onderzoek vond plaats gedurende de laatste twee weken van april 2023.

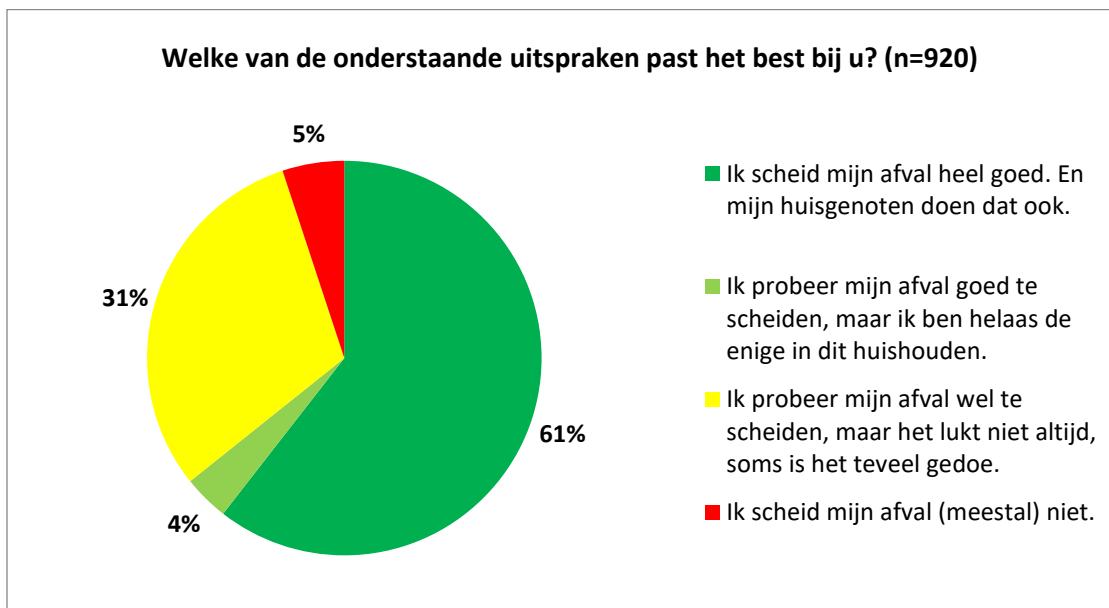
Respons

Van de 2.321 panelleden die zijn uitgenodigd voor het onderzoek hebben er 1.352 de vragenlijst ingevuld. Hiermee komt de respons op 58%.

Stelling over afval scheiden

Aan de bewoners is gevraagd om de uitspraak te kiezen die zij het beste bij henzelf vinden passen. Figuur 1 laat de uitspraken zien waaruit zij konden kiezen en de resultaten.

Ongeveer zes van de tien bewoners geven aan: “Ik scheid mijn afval heel goed. En mijn huisgenoten doen dat ook.” Bijna een derde deel (31%) vindt de volgende uitspraak het beste bij hen passen: “Ik probeer mijn afval wel te scheiden, maar het lukt niet altijd, soms is het teveel gedoe.”

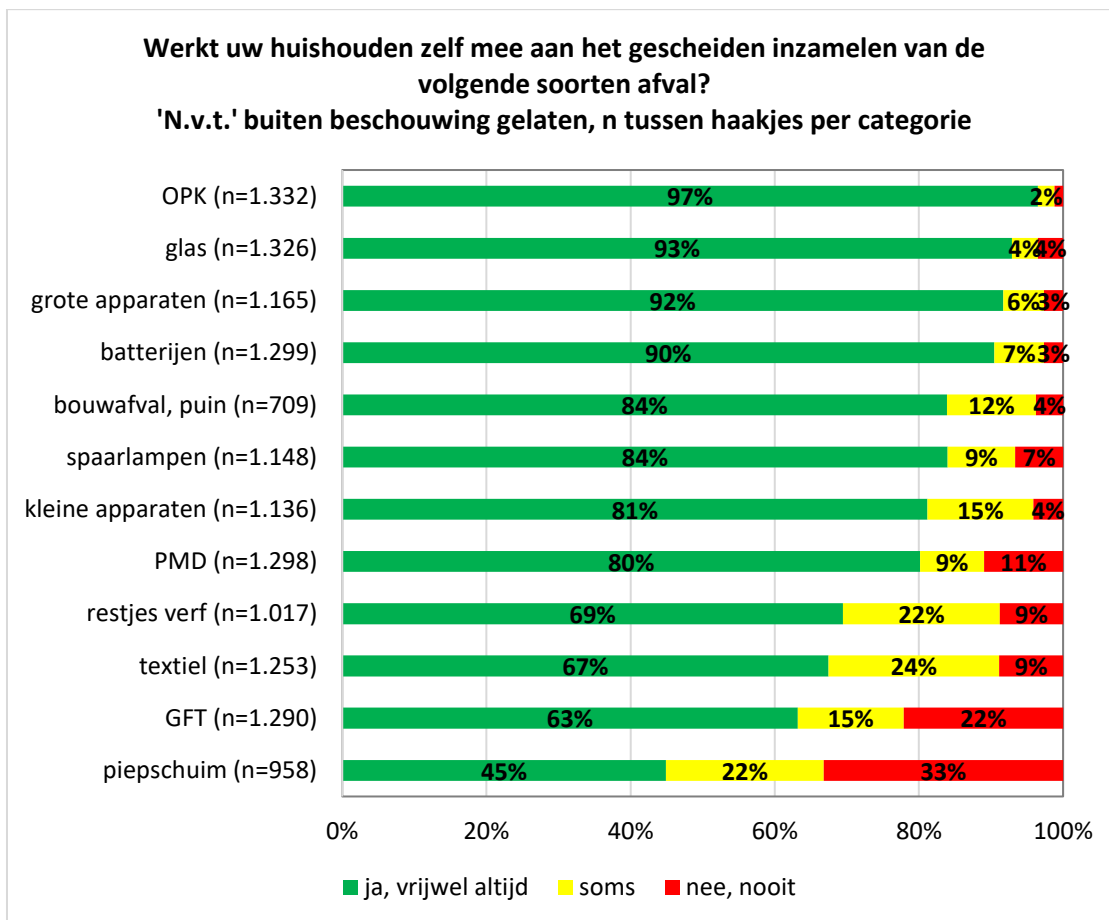

Figuur 1

Soorten afval scheiden

Vrijwel alle huishoudens scheiden oud papier en karton (OPK). Ruim negen van de tien huishoudens scheiden glas (flessen en potten) en grote apparaten. Negen van de tien huishoudens scheiden batterijen. Ruim acht van de tien scheiden bouwafval of puin, spaarlampen en kleine apparaten. Acht van de tien huishoudens scheiden plastic, metaal- en drinkverpakkingen (PMD), ofwel een vijfde deel doet dit soms of nooit.

Piepschuim wordt het minst gescheiden door de huishoudens; 45% doet dit wel, de meerderheid soms of nooit (samen 55%). Ook groente-, fruit- en tuinafval (GFT) wordt door een relatief groot aandeel van de huishoudens, namelijk 37%, soms of nooit gescheiden weggegooid. Ook bij de categorieën textiel en restjes verf blijkt er nog ruimte ter verbetering te bestaan. Ongeveer een derde deel scheidt deze afvalsoorten soms of nooit.

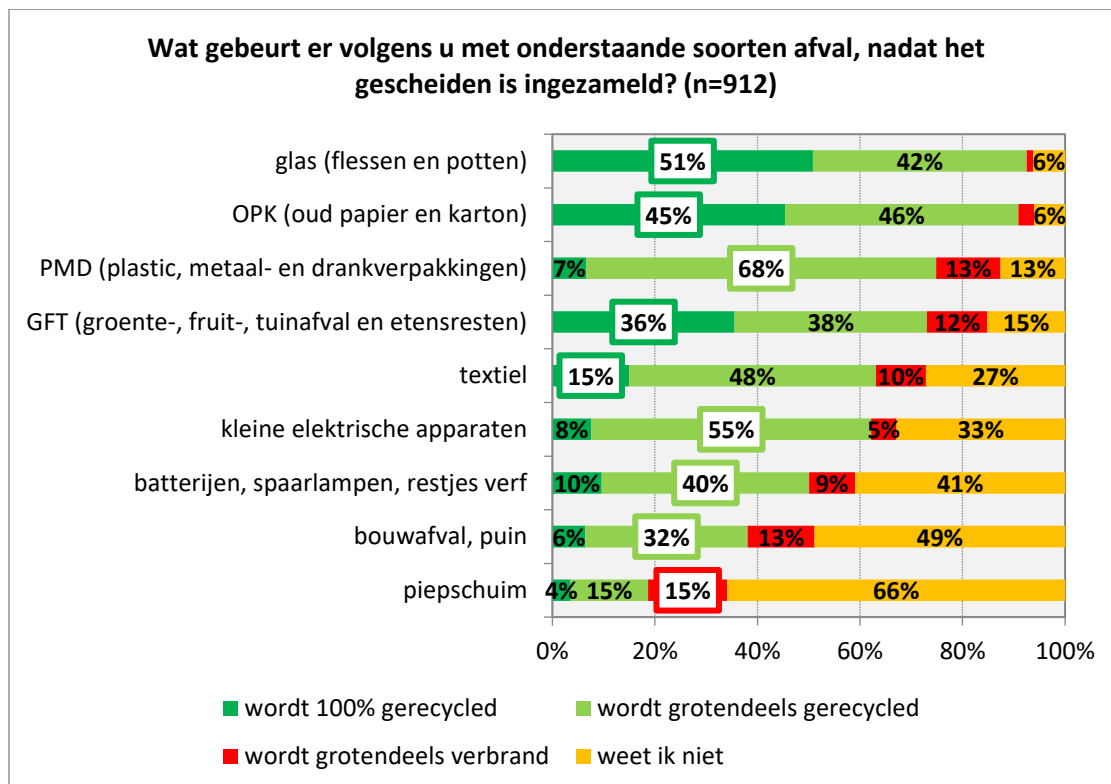

Figuur 2

In hoeverre hebben bewoners kennis over wat er gebeurt met het gescheiden ingezamelde afval?

Figuur 3 laat zien wat er volgens de bewoners gebeurt met de afvalstromen. Men kon ook antwoorden met: "weet ik niet". De omkaderde percentages zijn de correcte antwoorden¹. Glas, OPK, GFT en textiel worden 100% gerecycled². PMD³, kleine apparaten en de categorieën 'batterijen, spaarlampen en restjes verf'⁴ en 'bouwafval, puin' worden grotendeels gerecycled. Piepschuim⁵ wordt grotendeels verbrand.

Het gegeven dat glas en OPK volledig gerecycled worden is bekend bij ongeveer de helft van de bewoners. Ruim een derde deel weet dat GFT volledig gerecycled wordt. Enkel 15% van de bewoners geeft over textiel aan te denken dat het volledig gerecycled wordt. Voor PMD, kleine elektrische apparaten en de categorie batterijen, spaarlampen en restjes verf geldt wel dat de meeste respondenten hier het goede antwoord gaven: Deze afvalstromen worden grotendeels gerecycled.

Figuur 3

¹ De juiste antwoorden gelden op voorwaarde dat de betreffende afvalstroom niet teveel is vervuild (meestal <10% vervuiling). Dit onderstreept het belang van goed je afval scheiden.

² 100% recyclebaar: Glas wordt nieuw glas. OPK kan tot 7 keer opnieuw volledig gerecycled worden. Van GFT wordt compost gemaakt en biogas. Hardere stukjes GFT gaan naar biomassa-energiecentrales, waar groene stroom wordt opgewekt. Van het textiel wordt alles gebruikt. Kapot textiel (of knuffels, dekbedden, etc.) wordt verwerkt tot vulling voor stoelen en banken.

³ Grotendeels gerecycled: het bericht dat China e.a. geen PMD uit het westen meer toelaat gaat over bedrijfsafval.

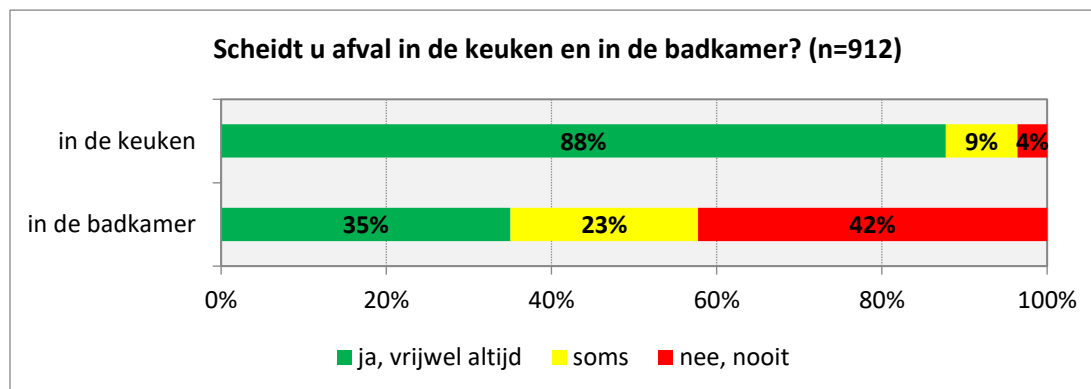
⁴ Grotendeels gerecycled: gedroogde verf mag bij het restafval, dat wordt (wel) verbrand.

⁵ Grotendeels verbrand: Kleine stukjes en vervuild piepschuim kan bij het restafval en wordt verbrand. Grote stukken piep-schuim kun je apart inleveren bij de milieustraat voor recycling. Dit moet schoon zijn om het te kunnen recycelen.

Afval scheiden in de keuken en in de badkamer

Bijna negen van de tien bewoners scheiden vrijwel altijd het afval in de keuken. Een tiende deel scheidt hier 'soms' het afval. De groep die dit nooit doet is maar klein.

In de badkamer wordt het afval scheiden veel minder gedaan. Ruim een derde deel van de bewoners scheidt vrijwel altijd het afval afkomstig uit de badkamer. Een grotere groep doet dit nooit (42%), een klein kwart soms.

Figuur 4

Tips voor anderen om thuis afval te scheiden

Bewoners die het makkelijk vinden om afval te scheiden binnenshuis zijn gevraagd naar tips voor anderen. Hieronder volgt wat er het meest genoemd is en enkele opvallende tips.

Tips voor bewoners:

- Er een gewoonte (sport) van maken, plezier in vinden, gewoon mee beginnen/doen (dan merk je dat het went en niet zo moeilijk is), gelijk doen zodra iets afval is, denk aan het milieu/toekomstige generaties, discipline;
- Organiseer, maak het makkelijk voor jezelf door al het afval een plek te geven op de locatie waar het afval wordt (vooral in de keuken), koop een goede afvalbak (één keer een investering), aparte afvalbakken nemen (verschillende kleuren) (bijv. van IKEA) of een bak met vakken, (drie-)dubbele afvalbak, grote zak voor PMD, klein bakje op het aanrecht voor GFT (wat in de vaatwasser past), (in gangkast) bakken/kratjes/dozen/boodschappentassen voor glas en papier, klein afval als medicijnen/batterijen in kleine zakjes wegbrengen, maar je hebt er wel ruimte voor nodig;
- Breng het regelmatig weg (bijv. bij het boodschappen doen), niet te veel opsparen in huis, GFT vaak/elke dag uit je huis verwijderen voordat het gaat stinken;
- Op de verpakking kijken waar het bij moet, de informatie opzoeken/informeer jezelf, afvalscheidingswijzer gebruiken.

Zichtbaarheid hergebruik voor meer afvalscheiding

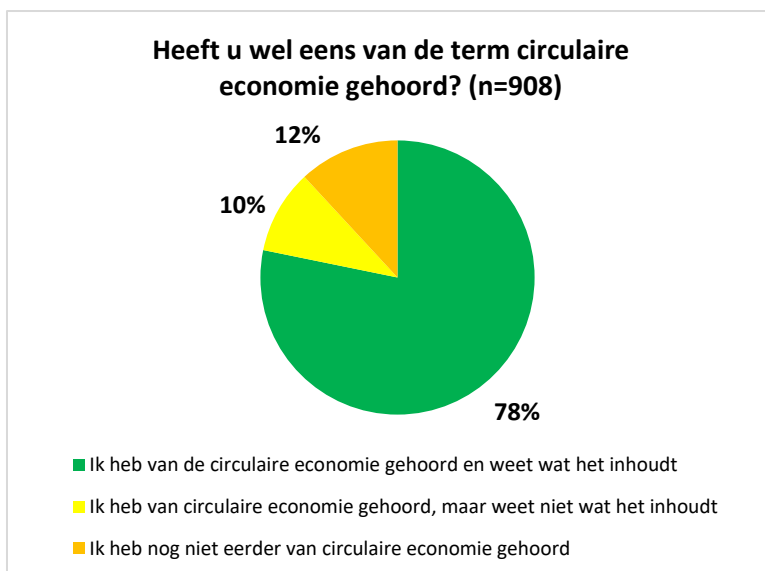
Het overgrote deel van de bewoners denkt dat het meer zichtbaar maken van hoe afval hergebruikt wordt, stimulerend werkt om beter afval te gaan scheiden (opgeteld 87%). Volgens ongeveer een tiende deel zal dit waarschijnlijk of zeker niet stimulerend werken om beter afval te scheiden. Een klein groepje antwoordt met “weet ik niet”.

Figuur 5

Bekendheid met de term 'circulaire economie'

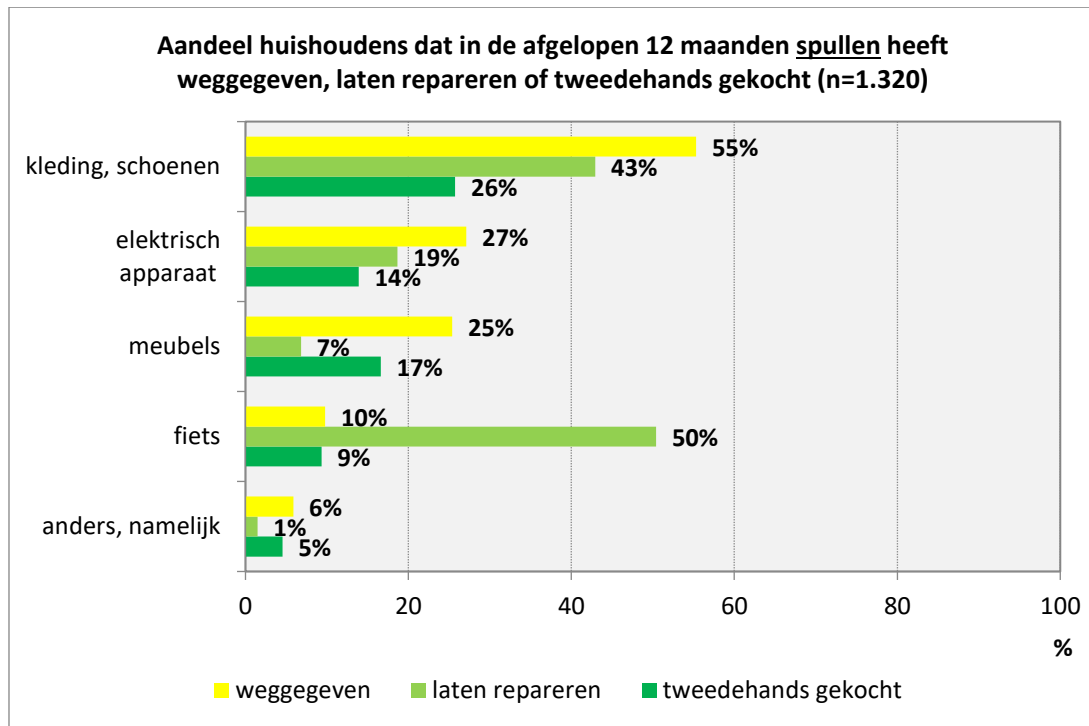
De meerderheid heeft van de term 'circulaire economie' gehoord en weet ook wat het inhoudt (78%). Een tiende deel heeft wel van de circulaire economie gehoord, maar weet niet precies wat het inhoudt. Voor ruim een tiende is dit nog een onbekende term.

Figuur 6

Achtereenvolgens is er aan de bewoners gevraagd of zij in de afgelopen 12 maanden *spullen* hebben weggegeven, tweedehands hebben gekocht of hebben laten repareren⁶. Het aandeel dat dit minimaal 1 keer gedaan heeft in de afgelopen 12 maanden per productsoort staat in Figuur 7.

Ruim de helft van de bewoners heeft in de afgelopen 12 maanden kleding en/of schoenen weggegeven (minimaal 1 keer). Men laat kleding en/of schoenen ook relatief vaak wel repareren en deze categorie wordt door een kwart ook wel eens tweedehands gekocht. Daarnaast komt het laten repareren van een fiets vrij veel voor.

Figuur 7

Als men spullen en materialen weggeeft of tweedehands verkoopt, waar doet men dit?

Bijna zeven van de tien bewoners die spullen of materialen weggeven of verkopen, doen dit in de Kringloopwinkel. Ruim de helft doet dit bij Rataplan. Bijna de helft geeft spullen weg of verkoopt deze online (via Vinted of Marktplaats bijvoorbeeld).

⁶ Er is ook gevraagd naar het kopen van tweedehands *materialen*. Dit is niet opgenomen in deze figuur omdat dit maar weinig voorkwam. Deze resultaten komen later in deze paragraaf aan bod.

Hoe kan de gemeente Delft bewoners helpen meer circulair te handelen?

Ongeveer een kwart van de respondenten geeft nog een suggestie hoe de gemeente Delft hen kan helpen om meer circulair te handelen (24%). Hieronder volgt een opsomming van meermalen genoemde suggesties:

- **Meer bekendheid/betere voorlichting** over wat circulair handelen inhoudt (nieuwsbrief/folder/website, concrete voorbeelden wat gedaan wordt), waar kun je naartoe met je afval/spullen (welke organisaties), aangeven belang ervan/wat is de winst die we behalen?/wat gebeurt er anders?, burgers meer betrekken/interesse wekken;
- **Duidelijkheid** omtrent waar welk afval bij hoort, veel meer en volledige informatie, uitleggen **hoe en waarom we afvalscheiden**, wat ermee gebeurt zichtbaar maken (demotiverende geruchten tegengaan), in verschillende talen;
- **Afval nascheiden** bij de afvalverwerking (dat is goedkoper, kan geautomatiseerd en geeft beter resultaat, minder verbranden omdat er foutief gescheiden is);
- Twijfel/minder motivatie doordat er **verschil** zit in **Binnenstad en overige wijken** wat betreft nut scheiden PMD, voelt als een stap terug/PMD weer apart ophalen in de Binnenstad/ondergrondse PMD containers terug, gerucht dat het op een hoop gaat;
- **Inzameling** (afval ophalen/wegbrengen) **makkelijker maken**, dichterbij/meer wijk-gericht, afgifteplekken in de buurt voor spul dat naar Avalex gebracht moet worden, en voor apparaten die mogelijk nog te repareren zijn, klein chemisch afval ophalen, meer inzamelpunten KCA, batterijen en apparaten, meer ophaalmogelijkheden bieden (niet iedereen heeft een auto, kan of wil dit komen brengen), kosten Avalex verminderen;
- **Reparatie toegankelijker maken**, meer betaalbare en toegankelijke reparatiecentra inrichten/werkplaatsen ondersteunen/repaircafé's stimuleren (financieel, ruimte geven, promotie van repaircafé's), plek bieden waar je zelf kan repareren,
- Meer informatie **waar tweedehands spullen**, onderdelen en materialen te halen zijn;
- Containers bij elkaar zetten, op tijd legen, ondergrondse GFT container;
- Supermarkten stimuleren minder afval te verkopen, helpen verpakkingen te reduceren;
- Belonen bij inleveren en bekeuren bij afval op straat achterlaten;
- Circulaire initiatieven ondersteunen.

Hoe kan de gemeente Delft de stad meer circulair maken?

Bijna een kwart van de respondenten heeft nog een idee of suggestie voor de gemeente opgeschreven om de stad meer circulair te maken (23%). De opsomming van de veel genoemde ideeën volgt hieronder:

- **Makkelijker maken om afval te scheiden**, gescheiden prullenbakken in de Binnenstad (voor mensen die iets gelijk kwijt willen), bereikbare inzamelpunten (dicht bij elkaar), meer inzamelpunten, zwerfafval verwijderen, er verwaaid veel afval (vaker ophalen, bouwlocaties, troep naast containers);
- **Continu en betere voorlichting** wat er met het afval gedaan wordt (duidelijk, inzicht in processen, goed uitleggen van beleid(sveranderingen), duidelijk het financiële voordeel aangeven/resultaat van afvalscheiden, het hele verhaal vertellen (in meerdere talen)), meer over schrijven in gemeentelijk nieuws/lokale kranten;
- **Lokale voorbeelden** geven van successen, zichtbare positieve resultaten van circulariteit laten zien, open dag houden;
- **Bouwen met tweedehands materialen**, materialen hergebruiken in de bouw, natuurlijke materialen, ingeleverd materiaal ter beschikking stellen voor burgers (bijv. bij Avalex), subsidie voor circulair bouwen/circulaire gebouwen;
- **Laagdrempelig inleveren in de wijk**, buurthuizen gebruiken als inzamelpunt, meer inleverpunten, meer GFT containers;
- **Kringloopbedrijven en reparatiepunten ondersteunen** (bijv. bij huisvesting), meer door kringloopbedrijven laten ophalen, repareren stimuleren (bijv. meer reparatiepunten in de wijk, meer bekendheid geven aan repaircafé's, reparatieloket voor vragen en hulp, repareren via de winkels), en laagdrempelig tweedehands spullen ophalen/winkels voor tweedehands spullen en materialen, gratis vraag- en aanbod website, weggeefkasten;
- Algemeen lokale **initiatieven voor circulariteit** ondersteunen;
- **Nascheiding invoeren**, huishoudens doen het niet goed genoeg;
- Meer **mogelijkheden bieden** voor ophalen (niet iedereen heeft een auto), grofvuilophaaldagen, keuzes voor bewoners, dag in de maand introduceren waarop men bruikbare spullen aan de weg mag zetten voor anderen om op te halen, en Kringloop/Avalex haalt het restant op;
- Als **gemeente goed voorbeeld geven** door zelf meer tweedehands/duurzaam kopen/ circulair inkopen, vergunningen/uitbestedingen circulariteit opnemen, ook bedrijven en horeca betrekken, denken aan verduurzaming van vervoer in de stad;
- **Meer groen**, inleveren tuintegels, natuurlijk groenbeheer (biodiversiteit), regenwater los van riool.